

Снимио: Радован ПОГОВИЋ

Привилегија бордо беретке

Поносно чувају традиције претходних јединица и изнад свега воде бригу о породицама погинулих другова. Ново наоружање и аутономна вежбовна инфраструктура за врхунске резултате. Искуства међународне сарадње уткана у обуку.

Пре пет година јединице специјалне намене Војске Србије обједињене су под јединственом командом и тиме су 63. падобранска, 72. специјална, противтерористички батаљон војне полиције Кобре и диверзанти 82. поморског центра добили нову матичну јединицу.

Дан Специјалне бригаде – 29. септембар био је повод да са командантом специјалних јединица, бригадним генералом Илијом Тодоровим разгова-

рамо о најелитнијој формацији Копнене војске, да из прве руке чујемо оцену успешности изазовног процеса интеграције, сазнамо више о активностима у домену међународне војне сарадње и откријемо формулу за прављење најбољих спортиста Војске Србије.

■ *Господине генерале, шта сће љубелици припадницима јединице љубодом љазника?*

– Припадницима јединице и њиховим породицама пре свега желим

добро здравље и срећу на личном и на професионалном плану. Старешинама на челу батаљона, чета и тимова, официрима, подофицирима, професионалним војницима и цивилним лицима, одајем захвалност и признање за подизање оперативне способности јединице. Све што је постигнуто у претходном периоду није било могуће без уиграности њих као јединственог тима и желим им да у томе истрају у годинама које долазе.

■ *Специјална бригада формирана је пре пет година обједињавањем специјалних снага Војске Србије, преваходно због веће ефикасности, једноставнијег командовања и уштеда. Како оцењујете тај сложен процес са ове временске дистанце?*

– На основу нових услова, специфичних изазова и претњи који су уткани у доктринарну документу нашу војске, идеја је од самог почетка била потпуно професионална јединица ранга бригаде.

Чињеница да је Специјална бригада формирана од две некадашње специјалне бригаде са дугом традицијом и искуством, као и специјалних јединица попут Противтерористичког батаљона војне полиције Кобре и дела поморских диверзаната некадашњег 82. поморског центра, захтевала је озбиљан приступ са јасним циљем.

Пред нама је те 2006. године био веома озбиљан посао. У самом почетку формирали смо тимове чији је задатак био да процене одређене стандарде којима ћемо се руководити у процесу реорганизације. Од тога на који се начин постаје припадник Специјалне бригаде до стандарда за живот и рад у јединици. Проценили смо да нам је потребно савремено наоружање и решавање тадашњих питања као што су осавремењивање полигона и побољшање услова рада у разним сегментима.

Уверен сам да смо на добром путу што се овог процеса тиче и да данас имамо Специјалну бригаду као савремену професионалну јединицу спремну да одговори на сваки изазов.

■ *Обнова инфраструктуре била је део процеса реорганизације?*

– Захваљујући разумевању Министарства одбране и министра одбране ушли смо у темпо рада који се креће узлазном линијом. Реновирали смо део капацитета за стални боравак припадника јединице. То су велики инфраструктурни захвати, људство уочава да са њима не стајемо и да је брига система о њиховим непосредним условима за живот и рад у том погледу препознатљива.

Утренираност и највиши степен припремљености наших људи је приоритет и трудимо се да се свакодневне

РЕЧНИ ДИВЕРЗАНТИ

Поред две специјалне јединице копнене војске Специјалну бригаду чини и део припадника некадашњег 82. поморског центра из Кумбора. Најискуснији појединци те формације учествовали су након преласка из Црне Горе у формирању ове јединице о којој се и данас мало прича.

Уз помоћ врхунских инструктора дефинисани су критеријуми и стандарди за ово специфично усмерење ратне вештине. Вишемесечна обука са кандидатима одвија се уз драгоцену помоћ 93. центра за обуку Речне флотиле у Новом Саду.

КАРИЈЕРА

Бригадни генерал Илија Тодоров обукао је униформу са 17 година. После завршетка Средње војне школе у Сарајеву уписује Војну академију, Смер пешадија, коју завршава 1987. године. Са успехом је завршио све војне школе – Генералштабну и Школу националне одбране. За команданта 63. падобранске бригаде у чину мајора постављен је 1997. године. Више пута је ванредно унапређиван у виши чин, награђиван је и одликован.

активности скопчане са вежбањима и тренинзима реализују на локацијама где јединица и борави. Обједињавањем свих потребних садржаја у кругу у којем бораве елиминише се трошење времена или „празан ход“. Сложеније активности обављају се тамо где су бољи услови, на полигонима и вежбаљима Војске Србије.

У наредном периоду потпуно ћемо решити ситуацију око стрелишта у касарни „Растко Немањић“, комплетираћемо филмску стрелану и свим тим процесима направити уштеду, јер ћемо тиме омогућити доступност поменутих садржаја на једном месту. У Нишу су започете припреме и планирања за слична реновирања, а започета је и изградња вежбаљима уз саму касарну.

■ *Негавна набавка најмодернијег наоружања и опреме прва је на овом нивоу још од деведесетих година. Како сте задовољни овим процесом?*

– То је била тежишна активност и један од приоритета још од самог настанка Специјалне бригаде. Уз подршку Министарства одбране и Генералштаба тај процес је недавно почео и морам још једном изразити своју захвалност на чињеници да нас је систем препознао као битне у процесу модернизације упркос ограничењима буџета.

Јединица је добила ново стрелачко и аутоматско наоружање, најмодерније снајперске и далекометне пушке, у току је развој десантног падобрана, започет је процес набавке специјалних падобрана, од којих смо добили одређену количину. Оно што нам такође следи, јесте увођење у оперативну употребу падобрана које смо добили донацијом америчке војске и то очекујем почетком следеће године. Паралелно са овим, старија падобранска техника полако одлази у пензију.

Посебно бих истакао квалитетну ронилачку опрему коју имамо и набавку додатне која је тренутно у процедури.

Можда је најбитније то што раскорак жеља и могућности за набавку најмодерније технике ни издалека није велик као некад. Доласком новог наоружања почели смо да се бавимо

и новим приступом у обучавању и за нас је битно да смо веома брзо оспособили припаднике да успешно рукују новим средствима.

■ *Обука у Специјалној бригади никада не престаје?*

– Специјална бригада већ дуже време учествује у размени искустава са јединицама сродне намене страних армија и са специјалним јединицама Министарства унутрашњих послова Србије. Циљеви су увек исти – стицање нових искустава и усавршавање.

Резултат свега тога јесте да смо после пет година препознали више корисних метода за усавршавање обуке. Посебно је важно да смо у овој години те методе почели да уграђујемо у разне видове обучавања у противтерористичкој, извиђачко-диверзантској и у падобранској обуци.

Затим, ту су и одређена искуства која су нам помогла да променимо приступ према евалуацији појединца, тима и јединице, што се показало изузетно корисним. Добили смо и програм обуке који нам даје широке могућности.

Када је реч о осталим сегментима специјалистичке обуке, набавком новог специјалног наоружања изменили смо програм гађања и ватрена обука нам је сада у фокусу. Тактичка обука издвојена је из некадашњег општег система оспособљавања и физичка обука је ту да припадницима постане и начин живота.

■ *Специјална бригада и њени башаџони били су међу првима у Војсци Србије који су направиле значајне кораке у међународној војној сарадњи. Колико је данас јединица ефикаснија и спремна за захваљујући тој сарадњи?*

– Од формирања до данас, сваке године смо на узлазној путањи када је реч о међународној војној сарадњи. Са поносом могу истаћи да смо јединица са којом иностране јединице сличне намене желе да сарађују. Обострана искуства која се у тим приликама размењују корисна су и једнима и другима у смислу примене нових трендова у

обуци, усавршавања и припремања за нове изазове и претње који стоје пред специјалним јединицама.

Стварамо однос поверења и развијамо га на највишем нивоу. Оно што је природно је да се из тога рађају и лична пријатељства, имајући у виду да се доста времена проводи на заједничким активностима са високим нивоом ризика. Окренути сте једни другима приликом извршења ризичног задатка и у тим случајевима људи гаје искрено узајамно поверење.

Недавно су два падобранска тима бригаде учествовала на вежби у Украјини, а један тим је био на обуци са специјалним снагама италијанске војске у условима ратовања на планини, док нас у месецу новембру очекују заједничка обука са специјалним јединицама италијанске војске у Панчеву.

Очекујемо да и у наредном периоду продубимо сарадњу са страним специјалним саставима ради оствари-

вања користи у погледу уграђивања нових искустава у наше планове и програме обуке и да би на крају себе проверили на којем се нивоу обучености тренутно налазимо.

■ *Шта бисте поручили младим официрима, подофицирима и цивилима који размишљају о каријери у Специјалној бригади?*

– Желим да свако има праву информацију о процедури и условима доласка у Специјалну бригаду. Наши органи за људске ресурсе управо имају тај задатак, увек смо спремни да дамо сваку потребну информацију.

Сви они који желе у специјалне јединице морају испунити задате критеријуме. То су јединствени критеријуми за улазак у специјалне јединице Војске Србије, које је одобрио начелник Генералштаба и апсолутно важе за све.

Након успешно савладане селективне обуке у трајању од 13 недеља ви

ви сте само добили улазницу за Специјалну бригаду. Процес јесте дуг и осмишљен је на начин да у најкраћем могућем времену добијемо оспособљеног припадника специјалних снага. У првом периоду оспособљавања припадник након основне пешадијске обуке пролази видове обуке као што су диверзантско-извиђачка, противтерористичка, падобранска или ронилачка. Ту су појединачни специјалистички курсеви, обуке тимова и чета. Тај период траје од две до три године.

Специјална бригада даје широке могућности и то је заиста изазов за младе људе у сваком смислу. Онај ко то жели никако не треба да пропусти прилику да себи и другима докаже колико је спреман за изазове и напоре који сигурно нису за свакога.

■ *Какав је данас животињи стандард припадника специјалних јединица?*

– Стандард живота припадника Специјалне бригаде не разликује се много од осталих припадника Војске Србије. Можда једина привилегија наших људи јесу одређени додаци који надомешћују њихова напрезања приликом обављања високоризичних наменских задатака, као што је рецимо бављење падобранском или ронилачком службом.

Сигурно је да би већи додатак или зарада свакоме значили, то је нормална и природна ствар, али смо у исто време и свесни ситуације у друштву. У данашње време привилегија је на неки начин имати посао, док је бити у овој јединици посебна привилегија и њени су припадници свесни тога.

■ *Процент жена у Специјалној бригади мањи је него у другим јединицама?*

– Истина је да је проценат професионалних војника женског пола мањи него у другим саставима Војске. Ипак, треба имати у виду да су оне прошле селективну обуку која је иста за све, без обзира на пол. Оне се налазе на различитим дужностима: имамо жене подофицире, инструкторку падобранства у Нишу, неке су противтерористи, стрелци или

се налазе на позадинским дужностима као што је логистика.

Јасно је са друге стране да то сигурно није проценат заступљености као у другим саставима, али психофизички захтеви су стриктни и селективна обука чини своје.

■ *Специјална бригада познатија је по неговању традиција и бризи о својим бившим и погинулим припадницима.*

– Природно је и подразумева се да сви припадници некадашњих јединица које су ушле у обједињени састав и даље негују традиције својих јединица. Ради се о формацијама које су постојале деценијама и које имају највиша признања у одбрани своје отаџбине. Ми се тиме поносимо и настојимо да те традиције одржавамо и уграђујемо у дух мањих припадника на више начина.

Изнад свега ту је брига за породице погинулих другова. Два пута годишње организујемо редовна окупљања и дружења са њима овде у Панчеву и у Нишу. Породицама помажемо кад год нам се обрете и када је то могуће.

Крсну славу Светог Саву ова јединица слави у континуитету још од 1986. године. Она је преузета од некадашње 72. специјалне бригаде, док 63. падобрански батаљон наставља са својом традицијом обележавања 14. октобра, славе Покрова пресвете Богородице.

■ *Како оцењујете сарадњу са цивилним структурама у градовима у којима су базирани јединице бригаде?*

– Подсетићу да је на простору карне „Растко Немањић“ у Панчеву формирана прва падобранска школа још за време Краљевине Југославије. Та школа је поред обуке пилота обучавала и мању падобранску јединицу. Ми свакако нисмо новина на овом простору и суживот са становништвом и сарадња са локалном самоуправом је изврсна, како овде у Панчеву, тако и у Нишу.

Када говоримо о Нишу, падобрански батаљон тамо живи и ради већ скоро 44 године. Читав тамошњи крај живи са том јединицом. У оба града активно помажемо локалну самоуправу,

подржавамо активности и ту бих посебно истакао хуманитарне акције на које се одазивамо и у којима радо учествујемо.

■ *Колики је значај спортиа у специјалним јединицама?*

– Начин живљења у специјалним јединицама свакако јесте да то буде једна врста спортског живота. Дисциплинованог, активног и прожетог разним активностима са што више разноврсности у погледу такмичарских дисциплина.

Сваке године појединачно и тимски учествујемо на разним такмичењима, која су пре свега војног карактера. Као командант, са поносом истичем задовољство учешћем наших припадника на међународним такмичењима, на којима се припадници бригаде витешки боре за углед јединице и, што је најбитније, тиме представљају Војску Србије у најбољем светлу.

Када говоримо о војном спорту Специјална бригада је четврти пут за редом и ове године потврдила прво место на Спортском летњем првенству Копнене војске. Од екипних подвига ту је незаобилазна такмичарска падобранска екипа Небеске видре, која се у скромним условима припрема и постиже резултате вредне пажње. Ове године освојили су прво место на Државном падобранском првенству у Кикинди.

Екипа Противтерористичког батаљона освојила је прво место у стрелаштву на такмичењу јединица војне полиције. Једно ново такмичење за нас било је оно у организацији 173. падобранске бригаде европске командне САД, на којем смо, упркос непознавању дисциплина и чињеници да смо први пут учествовали, освојили прво место у појединим дисциплинама.

Такође, намера нам је да мање припаднике јединице који су у њу пристигли у последњих неколико година спремамо за све нивое спортских такмичења. Знам да имају вансеријски таленат и верујем да ће у блиској будућности имати један озбиљан такмичарски потенцијал којим ће наставити подвиге својих старијих колега. ■

Петар ВОЈИНОВИЋ